

Šumava - divoká příroda, nebo "divočina"?

Ing. Vladimír Říha

12. 04, 2016

V Lidových novinách vyšel 31.03.2016 článek programového ředitele Hnutí Duha Jiřího Koželouha "Darují nám poslanci divokou přírodu?". S potěšením konstatujeme, že LN dnes (12.04.2016) zveřejnily i reakci na tento článek pod výše uvedeným názvem.

Jiří Koželouh z Hnutí Duha ve svém článku "Darují nám poslanci divokou přírodu?" (LN 31.3., uvedeno za tímto článkem) vítá projednávanou novelu zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny jako správný krok k pořádné ochraně divoké přírody. Vytýká jí jedině to, že „obsahuje zbytečné nedostatky, které divočinu ohrožují“.

Legalizace bezzásahového režimu

Co tedy novela přináší? Především jejím skutečným hlavním cílem je skrytě legalizovat tzv. bezzásahový režim, který dosud v zákoně oporu nemá a jehož zavedení a uplatňování v NPŠ stojí pouze na zneužití vágních formulací zák. č. 114/1992 Sb. (např. §22 a §66) a na ignorování nařízení vlády č. 163/1991 Sb., kterým byl NPŠ vyhlášen. Hnutí Duha ústy Jiřího Koželouha vlastně tvrdí, že tzv. bezzásahový režim je ta jediná správná cesta k ochraně přírodních hodnot a k rychlému vytvoření divočiny. Toto tvrzení má mnoho kritiků, ale protože jsou to pouzí odborníci na ekologii lesa a krajiny, mají do celoplošných médií přístup jen omezený, pokud vůbec, a oproti např. Hnutí Duha jsou odkázáni pouze na odborné časopisy. Navíc píší věcně, nikoli propagandisticky, což pro leckoho evidentně není atraktivní.

Druhým faktickým cílem novely je „vyřešit“ kauzu NPŠ, i když Jiří Koželouh tvrdí opak. NPŠ byl vyhlášen pro ochranu přírody a krajiny na Šumavě. Je mnohokrát prokázaným faktem, že Šumava v roce vyhlášení NPŠ byla porostlá zejména lesy, které byly založeny jako lesy hospodářské; vedle nich se ostrůvkovitě zachovaly i zbytky původních lesů, ale ani ty nebyly zcela nedotčené. Šumavské lesy byly z hlediska plnění svých přirozených funkcí (to je to, co by skutečná ochrana přírody měla chránit) různě „kvalitní“ („kvalita“ pouze vyjadřuje lidský zájem, s přírodou nemá nic společného). Zejména lesy za tzv. „dráty“ se vyvíjely víceméně přirozeně a směřovaly k lesu přírodě blízkému s tendencí změny na prales. Tyto lesy byly věkově rozrůzněné (rozdíl věku stromů byl až stovky roků), přírodnímu lesu se mnohdy blížilo i prostorové uspořádání (les tvoří střídající se skupinky stromů různého věku a vzrůstu); vedle smrku však obvykle chyběly nebo nebyly dostatečně zastoupeny další dřeviny. Bezzásahový režim v NPŠ vedl ke zničení těchto „protopralesů“ na třetině území NPŠ a ke vzniku velkoplošných monotónních holin s případnými staršími nárosty – dle Hnutí Duha k „divočině“. Současný stav lesů v NPŠ jako výsledek bezzásahového režimu má však k divočině daleko, a to v mnoha aspektech. Vznik pralesů byl reálně oddálen o stovky roků.

Jednoduché řešení komplexního problému

Propagandisté bezzásahového režimu se ohánějí developery a „dřevožrouty“, ale: podnikatelé se dřevem se ke kvalitnímu dřevu v NPŠ nemohli dostat jinak, než přes těžbu kůrovcového dříví, a proto musela být v NPŠ pomocí tzv. bezzásahového režimu rozpoutána kůrovcová kalamita, a developeři ani v našem prostředí právního hnoje nebudou mít šanci bez skryté podpory ze strany orgánu ochrany přírody – stačí se podívat na znění §§ 31, 32 a 61 z. 114/1992 Sb., jež Jiří Koželouh evidentně nezná.

Hnutí Duha bezzásahovostí populisticky nabízí jednoduché řešení komplexního problému a je lhostejné, zda na základě jednoduchého vidění světa, nebo proto, že je to osvědčený postup k dosažení úspěchu. Demagogii však nelze vyvrátit stejně stručně, jako ji lze šířit, proti demagogii lze postavit pouze poznání, a to jak občanů, tak poslanců.

Jiří Koželouh vyjadřuje naději, že poslanci rozhodnou pro bezzásahovost, s pohrůžkou, že „voliči budou jistě zvědaví, kteří poslanci budou navrhopat opak“. Doufejme, že pokud už poslanci musí odsouhlasit špatný zákon, že alespoň nebude zrůdný a podlý.

Darují nám poslanci divokou přírodu?

Lidové noviny, 31.03.2016, str.11

Projednávají-li naši zákonodárci sazby daní nebo třeba standardy kvality potravin, dávají si dobrý pozor, aby každý byl tím největším zastáncem kvalitního a levného jídla pro své voliče.

Už brzo bude mít sněmovna možnost blýsknout se ochranou jiných hodnot, které jsou lidem neméně drahé. Jsme národ turistů a výletníků, kteří jsou hrdí na malebnou krajinu protkanou hustou sítí značených cest. Každý týden jich vyráží do přírody kolem milionu. Milujeme také nedotčená místa a krásy národních parků. *Třeba na Šumavu ročně přijedou tři miliony návštěvníků.* A právě o našich čtyřech národních parcích nyní rozhodují poslanci a poslankyně, když projednávají novelu zákona o ochraně přírody a krajiny.

Ochranu divoké přírody a jejího nerušeného vývoje – což je hlavním posláním národních parků – podporuje dle rozsáhlého sociologického výzkumu Masarykovy univerzity 71 procent obyvatel.

Novela zákona, kterou připravilo ministerstvo životního prostředí, směřuje celkově k tomuto cíli. Obsahuje však zbytečné nedostatky, které divočinu ohrožují a jež by měli poslanci napravit.

Novela zatím nezaručuje, že budou chráněna všechna místa v národních parcích, která si to zaslouhují a vyžadují. Uvádí, že minimálně polovina každého národního parku má být určena divoké přírodě a turistům a zbylé území pro šetrné hospodaření místních lidí. To je krok k lepšímu i k evropským parametrům ochrany národních parků, ale *v návrhu chybějí konkrétní časové horizonty, dokdy se to musí stát (jak je to běžné třeba v Německu nebo Rakousku).*

Richard Brabec se nechal v Poslanecké sněmovně slyšet, že na Šumavě možná bude vše zachování hodné chráněno až za padesát či sto let. Je pozoruhodné, že ministr chce svůj pozitivní návrh prakticky anulovat odsunem do tak vzdálené budoucnosti a úspěch u voličů přenechat dalším generacím politiků. Hlavní však je, *jestli tu s tímto přístupem ještě nějaká vzácná příroda po desetiletích vůbec zbude.* Přitom výlety na její nejkrásnější místa chtějí zažít už dnešní turisté a jejich děti. Nevzdává se tak zbytečně ministr voličsky atraktivní ambice chránit to, co si ochranu bezvýhradně zaslouží?

Stejně tak si podle zmíněného průzkumu dnešní turisté nepřejí v národních parcích živelnou zástavbu poškozující ráz krajiny, právě tak jako rozprodávání státních pozemků bohatým zájemcům, které by k zastavení malebné krajiny vedlo. Případným developerským choutkám by sněmovna měla dát červenou a stavební pravidla v zákoně naopak zpřísnit. Voliči budou jistě zvědaví, kteří poslanci budou navrhopat opak.

Není rozumné dívat se na aktuální novelu zákona o ochraně přírody jen jako na řešení sporu o Šumavu, který se vede mezi vědci, místními lidmi, ekology a developery. *Jde o koncepční rozhodnutí, které může dlouhodobě přinést milionům lidí nádherné zážitky z naší nejvzácnější přírody a zároveň zvýšit životní úroveň obyvatel ve všech čtyřech našich národních parcích.*

Z mnoha národních parků světa je totiž potvrzeno, že turisté přijíždějící za divokou přírodou do nich přinášejí podstatně víc peněz a hlavně trvaleji než dřevorubci a developeři, jejichž peníze odtečou z národního parku jinam a poškozená krajina už pak návštěvníky tolik neláká.

Poznámka redakce:

Hnutí Duha dlouhodobě lobuje za výrobu divočiny v našich kulturních územích a to díky dlouhodobým každoročním mnohamilionovým dotacím. Zatím byly na Šumavě podporovaným namnožením kůrovce zlikvidovány hřebenové smrčiny v délce 40 km na rozloze cca 25 tis ha a nastupující aridní lesostepní formace fatálně likvidují vodohospodářské funkce (vysycháním nejcecnějších biotopů rašelinišť), přičemž dochází k rozsáhlému snižování biodiverzity.

Ptáme se komu má sloužit zločinná ochrana přírodních procesů místo tradiční a světově normální ochrany dochovaných hodnot přírody a krajiny? Potřebujeme zde zahraniční VIP lovce?